

Bureau Nationale ombudsman  
Antwoordnummer 10870  
2501 WB Den Haag

**Betreft: klacht tegen Burgemeester Leeuwarden**

Amsterdam, 04 januari 2021

Geachte heer, mevrouw,

Namens [REDACTED] (hierna: 'cliënte'), wonende te [REDACTED], gemeente [REDACTED], voor deze zaak woonplaats kiezende op het kantoor van PILP-NJCM, Nieuwe Achtergracht 164 te Amsterdam (1018 WV),

en **Stichting Nederland Wordt Beter**, gevestigd te Amsterdam, voor deze zaak vestigingsplaats kiezende op het kantoor van PILP-NJCM, Nieuwe Achtergracht 164 te Amsterdam (1018WV),

(hierna gezamenlijk 'cliënten') dien ik op grond van artikel 9:18 Awb een verzoek in om een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop de burgemeester van de gemeente Leeuwarden, de heer Buma, (hierna: 'de burgemeester') zich in de hieronder toegelichte aangelegenheid jegens cliënten heeft gedragen.

## 1. Kern van de klacht

In de kern komt de klacht erop neer dat cliënten menen dat de burgemeester onbehoorlijk heeft gehandeld door (ondanks voorafgaand verzoek van burgers dat niet te doen) in functie aanwezig te zijn bij de intocht van Sinterklaas in Leeuwarden terwijl daar 'Zwarte Pieten' aanwezig waren.

Namens de burgemeester heeft de loco-burgemeester in Leeuwarden, H. de Haan, ten onrechte klachtonderdeel 1 ongegrond geacht. Bovendien is onvoldoende gemotiveerd hoe tot dit oordeel is gekomen.

## 2. Procesverloop

- Cliënte heeft op 15 november 2019, in navolging van andere burgers en ondersteund door Stichting Nederland Wordt Beter en campagneorganisatie De Goede Zaak, een brief gestuurd aan de burgemeester met, kortgezegd, een verzoek om niet in functie aanwezig te zijn bij de intocht.
- De groep burgers die de brief eerder dan cliënte verstuurd, ontving op 4 november 2019 een ontvangstbevestiging.
- De Sinterklaasintocht in Leeuwarden vond plaats op 16 november 2019.
- Op 01 juli 2020 werd namens cliënten een klacht ingediend (**bijlage 1**).
- Er met instemming van cliënten geen hoorzitting ingepland.
- Met de brief van 12 november 2020 achtte de loco-burgemeester, namens de burgemeester, klachtonderdeel 1 ongegrond en klachtonderdeel 2 gegrond (**bijlage 2**).

### 3. Cliënten

Stichting Nederland Wordt Beter richt zich op een toekomst zonder racisme en uitsluiting.<sup>1</sup>

Eén van de terreinen waar de stichting zich voor inzet is het opkomen voor een inclusief Sinterklaasfeest zonder racistisch stereotype.<sup>2</sup> In dat kader is Nederland Wordt Beter een campagne gestart waarbij zij mensen hielp met een verzoek aan de burgemeester van hun gemeente om neutraal te zijn bij de Sinterklaasintocht.<sup>3</sup>

██████████ is een tegenstander van de figuur 'Zwarte Piet' en vindt dat deze zou moeten verdwijnen uit het Sinterklaasfeest om dit feest inclusiever en van iedereen te maken. Cliënte heeft daarom meegedaan aan de campagne van Nederland Wordt Beter en een brief gestuurd naar de burgemeester van Leeuwarden.

### 4. Aanloop en verzoek per brief

Er is veel discussie over de figuur 'Zwarte Piet'. Er zijn mensen in Nederland groot tegenstander van deze figuur en er zijn mensen groot voorstander. Cliënten zijn tegenstander, volgens hen is de figuur van 'Zwarte Piet' een racistische karikatuur.

In Leeuwarden was voorafgaand aan de intocht in 2019 bekend dat 'Zwarte Piet' nog een onderdeel zou zijn van de officiële intocht op 16 november 2019.

Een groep mensen heeft daarover tegelijkertijd via een actiepagina van de campagneorganisatie De Goede Zaak eenzelfde brief gestuurd aan de burgemeester. Zij hebben daarvan op 4 november 2019 een ontvangstbevestiging ontvangen. Cliënte heeft op 15 november 2019 diezelfde brief gestuurd aan de burgemeester van Leeuwarden. Dit heeft zij ook gedaan via De Goede Zaak.<sup>4</sup> Deze campagne werd samen met Stichting Nederland Wordt Beter gevoerd.

In die brief staat over de racistische karikatuur van 'Zwarte Piet':

'Zoals u ongetwijfeld weet is er veel discussie over Zwarte Piet. Ook al zijn er (nog) Nederlanders die vinden dat een zwart geschminkte Zwarte Piet bij het Sinterklaasfeest hoort, zijn er steeds meer Nederlanders die daar anders over denken. Het gerechtshof Amsterdam oordeelde op 27 juni 2017 dan ook: "Het maatschappelijke debat over de (on)wenselijkheid van 'Zwarte Piet' is in beweging en neigt ernaar 'Zwarte Piet' te ontdoen van stereotyperingen die als kwetsend kunnen worden ervaren door groepen in de samenleving."

De meeste tegenstanders van Zwarte Piet vinden dat het om een racistische karikatuur gaat. Of dit racisme nu bedoeld of onbedoeld is: de figuur draagt volgens hen bij aan stereotypering, discriminatie en racisme tegen zwarte mensen. Ook door instanties als het College voor de Rechten van de Mens, de Kinderombudsman en de VN is al kritisch geoordeeld over de figuur Zwarte Piet.'

In de brief verzocht cliënte de burgemeester om neutraal te zijn:

'Het gaat me met deze brief over de aanwezigheid van de burgemeester bij de jaarlijkse intocht. Het is in de meeste gemeenten immers gebruikelijk dat de burgemeester Sinterklaas welkom heet op de dag van de intocht. Door Zwarte Pieten (met beledigende en discriminerende kenmerken) welkom te heten,

<sup>1</sup> Zie: <https://www.nederlandwordtbeter.nl/>

<sup>2</sup> Zie: <https://www.nederlandwordtbeter.nl/organisatie/>

<sup>3</sup> Zie voor de campagne: <https://actie.degoedezaak.org/efforts/burgemeester-wees-neutraal-bij-sinterklaasintocht>

<sup>4</sup> Zie de website van de Goede Zaak: <https://actie.degoedezaak.org/petitions/onderteken-de-brief-naar-de-burgemeester-van-postbus-21000-leeuwarden-gemeente-leeuwarden-8900>

legitimeert de gemeente een kwetsend gebruik van Zwarte Piet en kiest de gemeente partij in deze discussie.

Dat kan niet de bedoeling zijn. De gemeente dient, zeker in deze gevoelige discussie, neutraliteit uit te stralen.

Heel concreet vraag ik u daarom: niet in de hoedanigheid van burgemeester (of andere gezagsdrager vanuit de gemeente) aanwezig te zijn bij de Sinterklaasintocht zolang Zwarte Pieten (met beledigende en discriminerende kenmerken) onderdeel uitmaken van de intocht.

U bent ook mijn burgemeester en het is ook mijn gemeente. Alhoewel ik het liefst zou willen dat u publiekelijk afstand neemt van Zwarte Piet is dat niet het doel van deze brief. Ik vraag u met deze brief enkel om neutraal te zijn in deze discussie en de schijn van legitimatie van Zwarte Piet door de gemeente te voorkomen.'

## 5. Reactie op brief en de Sinterklaasintocht

Op het verzoek van cliënte aan de burgemeester, om haar te laten weten of hij instemt met haar verzoek en of de burgemeester (of een andere gezagsdrager) inderdaad (in functie) afwezig zal zijn bij de intocht, is nooit door of namens de burgemeester (inhoudelijk) gereageerd. Klachtonderdeel 2 betrof het niet reageren door de burgemeester en is in de klachtafhandeling gegrond geacht.

Op 16 november 2019 vond in Leeuwarden de Sinterklaasintocht plaats. Burgemeester Buma was die dag, ondanks het verzoek van cliënte, in de hoedanigheid van burgemeester, met ambtsketting om, aanwezig bij de Sinterklaasintocht. Onderdeel van die intocht waren 'Zwarte Pieten'. Ook ontving de burgemeester de 'Zwarte Pieten' in functie, zoals te zien is op onderstaande foto.<sup>5</sup>



Over de ontvangst van Sinterklaas en de 'Zwarte Pieten' liet de burgemeester zich als volgt uit:

'Allereerst moet het natuurlijk een feest zijn, de ontvangst van Sinterklaas en de Pieten. En ik vind het een voorrecht dat ik dat mag doen.'<sup>6</sup>

<sup>5</sup> Burgemeester Sybrand Buma is verblijd met een brandweerauto. FOTO HOGE NOORDEN/JACOB VAN ESSEN uit Willem Bosma, 'Goedheiligman beleeft soepele entree in Leeuwarden, Buma baalt van grote politie-inzet', Leeuwarder Courant 16 november 2019, <https://www.lc.nl/friesland/leeuwarden/Goedheiligman-beleeft-soepele-entree-in-Leeuwarden-Buma-baalt-van-grote-politie-inzet-25035439.html>

<sup>6</sup> Patrick van 't Haar, 'Buma: vertrouwen in goed verloop intocht', Leeuwarder Courant 15 november 2019, <https://www.lc.nl/friesland/leeuwarden/Buma-vertrouwen-in-goed-verloop-intocht-25032539.html>

## 6. Klacht

Clënten zijn teleurgesteld en vinden het onbehoorlijk dat de burgemeester geen gehoor heeft gegeven aan de oproep die aan hem gedaan is. Op 1 juli 2020 werd daarom namens cliënten een klacht ingediend.

Er is geklaagd over het onbehoorlijk handelen van de burgemeester, namelijk het aanwezig zijn bij de intocht en het ontvangen van 'Zwarte Piet' in de hoedanigheid van burgemeester, terwijl de burgemeester wist dat inwoners van zijn gemeente hier bezwaar tegen hadden en verzocht hadden om niet - in functie - aanwezig te zijn.

Clënten hebben niet aan de burgemeester verzocht om openlijk afstand te doen van 'Zwarte Piet'. Er is enkel verzocht om zich neutraal op te stellen in de discussie, en om ook rekening te houden met de gevoelens en meningen van de talloze burgers in Leeuwarden die bezwaren hebben tegen de figuur van 'Zwarte Piet' en het een racistische karikatuur vinden. De burgemeester is hier vooraf op gewezen en kon en kan dan ook niet zeggen onwetend te zijn over het feit dat er inwoners van zijn gemeente zijn die niet willen dat hij in functie bij een niet-inclusieve intocht aanwezig is.

Door toch op 16 november 2019 bij de intocht, met de ambtsketting om, 'Zwarte Pieten' te ontvangen en met hen een podium te betreden, heeft de burgemeester willens en wetens het verzoek van cliënten naast zich neergelegd. Clënten vinden dat hij een kant gekozen heeft door dit te doen en dat hij de figuur van 'Zwarte Piet' hiermee heeft gelegitimeerd.

Het is *an sich* problematisch als een burgemeester aanwezig is bij een openbaar evenement met een onderdeel waar veel discussie over is en waarvan bekend is dat een deel van de inwoners er zeer heftige bezwaren tegen heeft. Te denken valt bijvoorbeeld aan een festival met stierenvechten of palingtrekken (toen dat nog toegestaan was), een demonstratie voor of tegen abortus of een ander evenement waar (volgens een deel van de inwoners) stuitende en mensenrechten schendende vormen van seksisme, homofobie of racisme onderdeel van uitmaken.

Als de burgemeester daar van tevoren op gewezen wordt en hij er desalniettemin voor kiest om niet alleen aanwezig te zijn bij zo'n festival, maar, door ook in functie - met ambtsketting om - zelfs actief deel te nemen aan de festiviteiten en op het podium de deelnemers welkom te heten, dan geeft de burgemeester ook nog eens legitimatie aan dat festival (inclusief omstreden elementen) en stelt de burgemeester zich daarbij allesbehalve onpartijdig op.

De Nationale Ombudsman heeft in 2018, in een groot onderzoek naar demonstraties, geconcludeerd dat burgemeesters alle demonstranten gelijk en neutraal moeten behandelen.<sup>7</sup> Burgemeesters moeten in hun handelen juist de schijn van partijdigheid voorkomen.<sup>8</sup>

Door de handelswijze van de burgemeester is de schijn van partijdigheid niet weggenomen en heeft de burgemeester zich ten opzichte van cliënten niet neutraal opgesteld. Dit gedrag is daarmee onbehoorlijk jegens cliënten.

<sup>7</sup> Nationale Ombudsman. 'Samenvatting Demonstraties', 2018 015, <https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/bijlage/2018%20015%20Samenvatting%20Demonstraties.pdf>

<sup>8</sup> Nationale Ombudsman, 'Verslag van bevindingen over een klacht over het college van burgemeester en wethouders van Voerendaal', rapportnummer 2011/145, 11 mei 2011, <https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/rapporten/2011145>

## 7. Afwikkeling klacht

Met de beslissing van 12 november 2020 is namens de burgemeester klachtonderdeel 1, dat zag op het door de burgemeester aanwezig zijn en Sint en 'Zwarte Pieten' ontvangen, ongegrond bevonden.

Namens de burgemeester geeft de loco-burgemeester aan het vervelend te vinden dat de gedragingen van de burgemeester bij cliënten negatieve gevoelens hebben opgeroepen. Als een gedraging van de burgemeester in de publieke ruimte negatieve gevoelens oproept bij (bepaalde groepen van) burgers, dan mag de burgemeester daar, volgens de loco-burgemeester, op worden aangesproken.

De loco-burgemeester vervolgt door te benoemen dat de burgemeester een neutrale positie en rol inneemt als 'burgervader' bij het ontvangen van Sint en de 'Zwarte Pieten'. En de aard van de bijeenkomst en die rol als 'burgervader' zouden, volgens de loco-burgemeester, een positieve toon en positief inhoudelijk commentaar van de burgemeester vereisen.

De loco-burgemeester begrijpt de door cliënten gewenste neutrale opstelling van de burgemeester en deelt de visie dat van een burgemeester verwacht mag worden dat deze zich afzijdig houdt van een gebeurtenis die in de maatschappelijke context als onbehoorlijk dient te worden gekwalificeerd. Alleen acht de loco-burgemeester de Sinterklaasintocht 2019 niet onbehoorlijk in de maatschappelijke context. Hiertoe voert de loco-burgemeester de volgende gronden aan:

De activiteit Sinterklaasintocht zelf is in de huidige maatschappelijke context niet onbehoorlijk te noemen. Het betrof een Sinterklaasintocht, hetgeen past binnen het huidige sociaalmaatschappelijke leven;

De wijze van uitvoering van de-activiteit Sinterklaasintocht is ook niet onbehoorlijk te noemen. In uw klacht spreekt u over "beledigende en discriminerende kenmerken" van de zwarte pieten in Leeuwarden. Ik constateer dat de manier waarop de figuur zwarte piet bij de intocht werd uitgebeeld, vrij traditioneel was. Dat maakt echter niet dat de intocht niet op deze manier had mogen plaatsvinden;

De exacte gedragingen van de burgemeester zijn evenmin onbehoorlijk te noemen. De burgemeester heeft Sinterklaas en de pieten ontvangen, heeft hen verwelkomd met een handdruk, een toespraak en enkele kleine activiteiten, en is met Sint en pieten op de foto gegaan. Dit zijn vrij neutrale gedragingen te noemen.

Nu de loco-burgemeester de Sinterklaasintocht 2019 niet onbehoorlijk acht in de maatschappelijke context, komt de loco-burgemeester tot een ongegrondverklaring van klachtonderdeel 1.

## 8. Reactie cliënten op afwikkeling klacht

Cliënten kunnen zich niet vinden in de ongegrondverklaring van klachtonderdeel 1. Zij volgen de loco-burgemeester niet in het oordeel dat de burgemeester, als 'burgervader', een neutrale rol aan heeft genomen bij de Sinterklaasintocht 2019, omdat deze gebeurtenis niet als maatschappelijk onbehoorlijk kon worden gekwalificeerd. De loco-burgemeester motiveert ook onvoldoende hoe tot die conclusie wordt gekomen.

Hieronder wordt uiteengezet waarom volgens cliënten anno 2019 de ontvangst van 'Zwarte Piet' door de burgemeester - in functie - wel degelijk als maatschappelijk onbehoorlijk kon worden gekwalificeerd. Daarna zal op de afzonderlijke gronden worden ingegaan.

In 2014 oordeelt het College voor de Rechten van de Mens in een klacht gericht tegen een school,<sup>9</sup> dat 'Zwarte Piet' discriminerende aspecten heeft: 'Zwarte Piet' heeft een donkere huidskleur, kroeshaar,

<sup>9</sup> College voor de Rechten van de Mens, 04 november 2014, Oordeelnummer 2014-131.

is knecht van een witte Sinterklaas en gedraagt zich soms dom. Die combinatie van aspecten draagt volgens het College bij aan het beeld dat mensen met een donkere huidskleur ondergeschikt en dom zijn. Het College vindt dat sprake is van een jaarlijks terugkerende negatieve stereotypering van mensen met een donkere huidskleur die van een zodanige zwaarte is, dat gesproken kan worden van een fenomeen met discriminatoire aspecten. Het maakt daarvoor niet uit of 'Zwarte Piet' wel of niet discriminerend is bedoeld. Het College was zich toentertijd wel bewust van de maatschappelijke, soms heftige, discussie over 'Zwarte Piet'. Het College vrijwaarde de school tegen welke de klacht was gericht voor 2014, maar de school moest zo mogelijk het volgende jaar al vrij zijn van de negatieve stereotypingen van 'Zwarte Piet'.

Op 3 juli 2014 bevond de bestuursrechter, gebaseerd op de uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Aksu tegen Turkije<sup>10</sup>, dat de negatieve stereotypering 'Zwarte Piet' voor een groep mensen zo'n ernstig effect heeft, dat het zelfbeeld van die groep hierdoor wordt aangetast en daarmee raakt aan hun identiteit, waaronder etnische afkomst, en privéleven, zoals beschermd door artikel 8 EVRM.<sup>11</sup>

In 2015 sprak het VN-Comité voor de Uitbanning van Rassendiscriminatie zich uit over 'Zwarte Piet'.<sup>12</sup> Het Comité uitte haar zorgen over de manier waarop 'Zwarte Piet' wordt uitgebeeld, naar negatieve stereotypes van mensen van Afrikaanse afkomst. Dit wordt volgens het Comité door veel mensen van Afrikaanse afkomst ervaren als een overblijfsel van slavernij, wat de waarde en zelfachting van kinderen en volwassenen met een Afrikaanse afkomst schaadt. Volgens het VN-Comité kan zelfs een diepgewortelde culturele traditie discriminatie en het gebruik van stereotypen niet rechtvaardigen. Het Comité raadt de Nederlandse regering dan ook aan om op actieve wijze te stimuleren dat die kenmerken van 'Zwarte Piet', die uitingen zijn van zulke negatieve stereotypingen, worden verwijderd. Nederland moet volgens het Comité tot een redelijke balans komen, door 'Zwarte Piet' anders te portretteren, waardoor het respect voor menselijke waardigheid en mensenrechten voor alle inwoners van Nederland gewaarborgd wordt.

Ook het maatschappelijk debat over 'Zwarte Piet' is al enkele jaren aan het verschuiven, zo bevindt ook het gerechtshof Amsterdam op 27 juni 2017:

Het maatschappelijke debat over de (on)wenselijkheid van 'Zwarte Piet' is in beweging en neigt ernaar 'Zwarte Piet' te ontdoen van stereotypingen die als kwetsend kunnen worden ervaren door groepen in de samenleving.<sup>13</sup>

Daarnaast vertoonde het Sinterklaasjournaal in 2019, voor het eerst sinds 1952, geen 'Zwarte Pieten' meer op nationale televisie.<sup>14</sup> Ook zijn bij de landelijke intocht in Apeldoorn in 2019 geen 'Zwarte Pieten' meer te zien, maar Roetveeg Pieten.<sup>15</sup>

Kortom, namens de burgemeester kan niet zonder meer gesteld worden dat in 2019 'Zwarte Piet' als maatschappelijk behoorlijk kon worden beschouwd. De loco-burgemeester motiveert dit bovendien onvoldoende.

<sup>10</sup> EHRM (Grand Chamber), 15 maart 2012, Aksu t. Turkije, App No(s) 4249/04, 41029/04.

<sup>11</sup> Rechtbank Amsterdam, 03 juli 2014, ECLI:RBAMS:2014:3888

<sup>12</sup> VN-comité inzake de uitbanning van rassendiscriminatie, 'Concluding observations on the nineteenth to twenty-first periodic reports of the Netherlands', 28 augustus 2015, CERD/C/NLD/CO/19-21, 24 september 2015. Para 17, 18.

<sup>13</sup> Gerechtshof Amsterdam 27 juni 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:2478.

<sup>14</sup> W. Takken, 'Hoe Zwarte Piet van de Televisie Verdween', NRC 11 november 2019. Zie: <https://www.nrc.nl/nieuws/2019/11/11/zwarte-piet-zwart-verdriet-a3979889>

<sup>15</sup> W. Takken en D. Metselaar, 'Voor het eerst alleen roetveegpieten tijdens landelijke sinterklaasintocht', NRC 17 september 2019. Zie: <https://www.nrc.nl/nieuws/2019/09/17/voor-het-eerst-alleen-roetveegpieten-tijdens-landelijke-sinterklaasintocht-a3973599>



Dan wat betreft de gronden. De loco-burgemeester stelt dat de activiteit 'Sinterklaasintocht' binnen de huidige maatschappelijke intocht niet onbehoorlijk te noemen is, evenals de wijze van uitvoering van de Sinterklaasintocht, met 'Zwarte Pieten'. Cliënten betwisten dit. De bovenstaande uiteenzetting van de maatschappelijke ontwikkelingen laat zien dat 'Zwarte Piet' door meerdere gezaghebbende instituties als een negatieve stereotypering en discriminatoire karikatuur wordt beschouwd. Een Sinterklaasintocht waaraan 'Zwarte Piet' actief meedoet kon in 2019 dan ook als onbehoorlijk worden beschouwd. Op zijn minst kon niet zomaar worden uitgegaan van de maatschappelijke behoorlijkheid hiervan en mocht van de burgemeester een afzijdige 'neutrale' rol worden verwacht. Zeker nu de burgemeester voorafgaand aan de Sinterklaasintocht door een groep burgers binnen zijn gemeente hierop is gewezen en is verzocht zich neutraal op te stellen.

Wat betreft de gedragingen (het onder meer handen schudden, verwelkomen en gezamenlijk op de foto gaan) van de burgemeester, die ogen op het eerste gezicht misschien neutraal. Echter, in ogenschouw nemend dat die handelingen worden verricht jegens een figuur die door een grote groep burgers als een discriminatoire en racistische karikatuur wordt beschouwd, kunnen ze volgens cliënten onmogelijk als neutraal worden gezien.

Cliënten willen nog het volgende opmerken. Volgens de loco-burgemeester zou de burgemeester zich neutraal opstellen door (op positieve wijze) aanwezig te zijn bij de intocht van Sinterklaas en daar 'Zwarte Piet' te ontvangen. Cliënten kunnen dat niet begrijpen. Om echt neutraal te zijn zou de burgemeester volgens hen dan aan beide kanten van het maatschappelijk debat moeten deelnemen, dus ook actief aan protesten tegen 'Zwarte Piet'.

## 9. Gewenste oplossing

Cliënten zouden graag zien dat de burgemeester excuses maakt over zijn onbehoorlijk handelen.

De burgemeester dient rekening te houden met de sentimenten, meningen en verzoeken van burgers in zijn stad die aanstoot nemen aan 'Zwarte Piet' en die van mening zijn dat het om een discriminerende uiting gaat. In elk geval dient de burgemeester een neutrale houding aan te nemen.

Naast excuses wensen cliënten dan ook een toezegging van de burgemeester dat, indien er dit jaar en/of volgend jaar nog 'Zwarte Pieten' meelopen, hij niet in functie aanwezig zal zijn bij de Sinterklaasintocht in functie en dat hij in die hoedanigheid geen 'Zwarte Pieten' meer zal ontvangen. Zeker nu de burgemeester heeft aangegeven dat hij in de toekomst wel weer uitnodigingen zal accepteren om in zijn rol als burgemeester bij Sinterklaasintochten in de gemeente Leeuwarden aanwezig te zijn.

## 10. Conclusie

Om de bovengenoemde redenen verzoeken cliënten u om deze klacht in behandeling te nemen en tot een oordeel te komen over de vraag of de burgemeester onbehoorlijk jegens hen gehandeld heeft.

Hoogachtend,



\_\_\_\_\_  
 Mw. mr. M.B. Hendrickx  
 Advocaat in dienstbetrekking bij het PILP-NJCM

## Bijlage 1



Gemeente Leeuwarden  
Klachtenbemiddelaar [REDACTED]  
Antwoordnummer 6070  
8900 VC Leeuwarden



**PILP-NJCM**  
Nieuwe Achtergracht 164  
1018 WV Amsterdam  
Nederland  
  
Postbus 2704  
1000 CS Amsterdam  
[contact@pilpnjcm.nl](mailto:contact@pilpnjcm.nl)  
+31 (0)20-525 29 66

Amsterdam, 1 juli 2020

## **Betreft: klacht over ontvangst Zwarte Piet door burgemeester in functie**

Geachte mevrouw Wierdsma,

Namens [REDACTED], wonende te [REDACTED], gemeente [REDACTED], voor deze zaak woonplaats kiezende op het kantoor van PILP-NJCM, Nieuwe Achtergracht 164 te Amsterdam (1018 WV),

en **Stichting Nederland Wordt Beter**, gevestigd te Amsterdam, voor deze zaak vestigingsplaats kiezende op het kantoor van PILP-NJCM, Nieuwe Achtergracht 164 te Amsterdam (1018WV),

(hierna gezamenlijk '**cliënten**') dien ik op grond van artikel 9:1 Awb een klacht in over het handelen van de burgemeester van de Gemeente Leeuwarden op zaterdag 16 november 2019.

### **1. Kern van de klacht**

Door, ondanks voorafgaand verzoek van cliënten op 16 november 2019 tijdens de Sinterklaasintocht aanwezig te zijn en in functie 'Zwarte Piet' te ontvangen heeft de burgemeester zich onbehoorlijk gedragen jegens cliënten. Ook heeft de burgemeester niet inhoudelijk gereageerd op het schriftelijk verzoek van 15 november 2019 van cliënte om niet in de hoedanigheid van burgemeester (of andere gezagsdrager vanuit de gemeente) aanwezig te zijn bij de Sinterklaasintocht zolang 'Zwarte Pieten' (met beledigende en discriminerende kenmerken) onderdeel uitmaken van de intocht. Dit nalaten te reageren is volgens cliënten ook onbehoorlijk jegens [REDACTED].

### **2. Cliënten**

Stichting Nederland Wordt Beter richt zich op een toekomst zonder racisme en uitsluiting.<sup>1</sup> Een van de terreinen waar de stichting zich voor inzet is het opkomen voor een inclusief Sinterklaasfeest zonder racistisch stereotype.<sup>2</sup> In dat kader is Nederland Wordt Beter een campagne gestart, waarbij zij mensen hielp met een verzoek aan de burgemeester van hun gemeente om neutraal te zijn bij de Sinterklaasintocht.<sup>3</sup>

[REDACTED] is een tegenstander van de figuur 'Zwarte Piet' en vindt dat deze zou moeten verdwijnen uit het Sinterklaasfeest om dit feest inclusiever en van iedereen te maken. [REDACTED]

[REDACTED] heeft daarom meegedaan aan de campagne van Nederland Wordt Beter en een brief gestuurd naar de burgemeester van Leeuwarden.<sup>4</sup>

<sup>1</sup> Zie: <https://www.nederlandwordtbeter.nl/>

<sup>2</sup> Zie: <https://www.nederlandwordtbeter.nl/organisatie/>

<sup>3</sup> Zie voor de landelijke campagne: <https://actie.degoedezaak.org/efforts/burgemeester-wees-neutraal-bij-sinterklaasintocht>

<sup>4</sup> Bijlage 1

### 3. Aanloop en verzoek per brief

Er is veel discussie over de figuur 'Zwarte Piet'. Er zijn mensen in Nederland groot tegenstander van deze figuur en er zijn mensen groot voorstander. Cliënten zijn tegenstander; volgens hen is de figuur van 'Zwarte Piet' een racistische karikatuur.

In Leeuwarden was voorafgaand aan de intocht in 2019 aangekondigd dat 'Zwarte Piet' nog een onderdeel zou zijn van de officiële intocht op 16 november 2019.

Een groep mensen heeft daarover tegelijkertijd via een actiepagina van de campagneorganisatie De Goede Zaak eenzelfde brief gestuurd aan de burgemeester. Zij hebben daarvan op 4 november 2019 een ontvangstbevestiging ontvangen. [REDACTED] heeft op 15 november 2019 diezelfde brief gestuurd aan de burgemeester van Leeuwarden. Dit heeft zij ook gedaan via De Goede Zaak.<sup>5</sup> Deze campagne werd samen met Nederland Wordt Beter gevoerd.

In die brief staat over de racistische karikatuur van 'Zwarte Piet':

'Zoals u ongetwijfeld weet is er veel discussie over Zwarte Piet. Ook al zijn er (nog) Nederlanders die vinden dat een zwart geschminkte Zwarte Piet bij het Sinterklaasfeest hoort, zijn er steeds meer Nederlanders die daar anders over denken. Het gerechtshof Amsterdam oordeelde op 27 juni 2017 dan ook: "Het maatschappelijke debat over de (on)wenselijkheid van 'Zwarte Piet' is in beweging en neigt ernaar 'Zwarte Piet' te ontdoen van stereotyperingen die als kwetsend kunnen worden ervaren door groepen in de samenleving."

De meeste tegenstanders van Zwarte Piet vinden dat het om een racistische karikatuur gaat. Of dit racisme nu bedoeld of onbedoeld is: de figuur draagt volgens hen bij aan stereotypering, discriminatie en racisme tegen zwarte mensen. Ook door instanties als het College voor de Rechten van de Mens, de Kinderombudsman en de VN is al kritisch geoordeeld over de figuur Zwarte Piet.'

In de brief verzocht [REDACTED] de burgemeester om neutraal te zijn:

'Het gaat me met deze brief over de aanwezigheid van de burgemeester bij de jaarlijkse intocht. Het is in de meeste gemeenten immers gebruikelijk dat de burgemeester Sinterklaas welkom heet op de dag van de intocht. Door Zwarte Pieten (met beledigende en discriminerende kenmerken) welkom te heten, legitimeert de gemeente een kwetsend gebruik van Zwarte Piet en kiest de gemeente partij in deze discussie.

Dat kan niet de bedoeling zijn. De gemeente dient, zeker in deze gevoelige discussie, neutraliteit uit te stralen.

Heel concreet vraag ik u daarom: niet in de hoedanigheid van burgemeester (of andere gezagsdrager vanuit de gemeente) aanwezig te zijn bij de Sinterklaasintocht zolang Zwarte Pieten (met beledigende en discriminerende kenmerken) onderdeel uitmaken van de intocht.

U bent ook mijn burgemeester en het is ook mijn gemeente. Alhoewel ik het liefst zou willen dat u publiekelijk afstand neemt van Zwarte Piet is dat niet het doel van deze brief. Ik vraag u met deze brief enkel om neutraal te zijn in deze discussie en de schijn van legitimatie van Zwarte Piet door de gemeente te voorkomen.'

<sup>5</sup> Naast [REDACTED] waren er meerdere inwoners van Leeuwarden die dezelfde brief hebben gestuurd aan de burgemeester. Zie de website van de Goede Zaak: <https://actie.degoedezaak.org/petitions/onderteken-de-brief-naar-de-burgemeester-van-postbus-21000-leeuwarden-gemeente-leeuwarden-8900>

Op het verzoek van [REDACTED] aan de burgemeester, om haar te laten weten of hij instemt met haar verzoek en of de burgemeester (of een andere gezagsdrager) inderdaad (in functie) afwezig zal zijn bij de intocht, is nooit door of namens de burgemeester (inhoudelijk) gereageerd.

Op 16 november 2019 vond in Leeuwarden de Sinterklaasintocht plaats. Burgemeester Buma was die dag, ondanks het verzoek van [REDACTED], in de hoedanigheid van burgemeester, met ambtsketting om, aanwezig bij de Sinterklaasintocht. Onderdeel van die intocht waren 'Zwarte Pieten'. Ook ontving de burgemeester de 'Zwarte Pieten' in functie, zoals te zien is op onderstaande foto.<sup>6</sup>



Over de ontvangst van Sinterklaas en de 'Zwarte Pieten' liet de burgemeester zich als volgt uit:

'Allereerst moet het natuurlijk een feest zijn, de ontvangst van Sinterklaas en de Pieten. En ik vind het een voorrecht dat ik dat mag doen.'<sup>7</sup>

#### 4. Juridisch Kader

Blijkens artikel 9:1 jo 1:1 lid 1 onder a Awb kan door een ieder worden geklaagd over het gedrag van een bestuursorgaan jegens hem of een ander. Dat betekent dat zowel [REDACTED], als Nederland Wordt Beter gerechtigd zijn tot het indienen van een klacht. Het gedrag van de burgemeester waarover wordt geklaagd omvat zowel een handelen, het aanwezig zijn bij de intocht

<sup>6</sup> Burgemeester Sybrand Buma is verblijd met een brandweerauto. FOTO HOGE NOORDEN/JACOB VAN ESSEN uit Willem Bosma, 'Goedheiligman beleeft soepele entree in Leeuwarden, Buma baalt van grote politie-inzet', Leeuwarder Courant 16 november 2019, <https://www.lc.nl/friesland/leeuwarden/Goedheiligman-beleeft-soepele-entree-in-Leeuwarden-Buma-baalt-van-grote-politie-inzet-25035439.html>

<sup>7</sup> Patrick van 't Haar, 'Buma: vertrouwen in goed verloop intocht', Leeuwarder Courant 15 november 2019, <https://www.lc.nl/friesland/leeuwarden/Buma-vertrouwen-in-goed-verloop-intocht-25032539.html>

en het ontvangen van 'Zwarte Piet' in de hoedanigheid van burgemeester, als een nalaten, namelijk het niet antwoorden op het schriftelijk verzoek van [REDACTED].

Volgens cliënten is het gedrag van de burgemeester onbehoorlijk, wat hieronder zal worden toegelicht.

## 5. Klacht

### 5.1 Aanwezigheid bij intocht van en ontvangen van 'Zwarte Piet' door burgemeester in functie

Cliënten vinden het teleurstellend en onbehoorlijk dat burgemeester Buma van Leeuwarden geen gehoor heeft gegeven aan de oproep die via de Goede Zaak is verstuurd.

Cliënten hebben niet aan de burgemeester verzocht om openlijk afstand te doen van 'Zwarte Piet'. Er is enkel verzocht om neutraal te zijn in de discussie en om ook rekening te houden met de gevoelens en meningen van de talloze burgers in Leeuwarden die tegen 'Zwarte Piet' zijn en het een racistische karikatuur vinden.

De burgemeester is hier vooraf op gewezen en kan dan ook niet aangeven niet te hebben geweten dat er inwoners van zijn gemeente zijn, die niet willen dat hij in functie bij een niet-inclusieve intocht aanwezig is.

Door er toch te staan op 16 november 2019, met een ambtsketting om, door bovendien 'Zwarte Pieten' te ontvangen, hen de hand te schudden en met hen een podium te betreden, heeft de burgemeester willens en wetens het verzoek van cliënten naast zich neergelegd.

Cliënten vinden dat de burgemeester met zijn handelen een kant heeft gekozen in de maatschappelijke discussie. Door dit te doen heeft hij de figuur van 'Zwarte Piet' gelegitimeerd.

Het is al problematisch als een burgemeester aanwezig is bij een openbaar evenement waar veel discussie over is, omdat bijvoorbeeld seksisme, homofobie of racisme er onderdeel van uit maken. Als de burgemeester weet dat een deel van de inwoners er zeer heftige (mensrechtelijke) bezwaren tegen heeft, is zijn aanwezigheid nog meer problematisch.

Als de burgemeester daar van tevoren op gewezen wordt en er toch voor kiest om aanwezig te zijn, zelfs in zijn functie als burgemeester, zichtbaar voor iedereen met ambtsketting om, en bovendien actief deel te nemen aan de festiviteiten en daarbij een formele rol te vervullen door ook nog op het podium de deelnemers welkom te heten, dan geeft de burgemeester legitimatie aan dat evenement en is de burgemeester zeker allesbehalve onpartijdig.

De Nationale Ombudsman heeft in 2018, in een groot onderzoek naar demonstraties, geconcludeerd dat burgemeesters alle demonstranten gelijk en neutraal moet behandelen.<sup>8</sup> Burgemeesters moeten in hun handelen juist de schijn van partijdigheid voorkomen.<sup>9</sup>

Door de handelswijze van de burgemeester is de schijn van partijdigheid niet weggenomen en heeft de burgemeester zich willens en wetens ten opzichte van cliënten niet neutraal opgesteld. Dit gedrag is daarmee onbehoorlijk jegens cliënten.

---

<sup>8</sup> Nationale Ombudsman. 'Samenvatting Demonstraties', 2018 015, <https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/bijlage/2018%20015%20Samenvatting%20Demonstraties.pdf>

<sup>9</sup> Nationale Ombudsman, 'Verslag van bevindingen over een klacht over het college van burgemeester en wethouders van Voerendaal', rapportnummer 2011/145, 11 mei 2011, <https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/rapporten/2011145>

## 5.2 Geen inhoudelijke reactie burgemeester op schriftelijk verzoek

Op het schriftelijk verzoek van mevrouw [REDACTED] aan de burgemeester om zich neutraal op te stellen en niet in de hoedanigheid van burgemeester 'Zwarte Piet' te ontvangen is door de burgemeester nooit inhoudelijk gereageerd. Wel is op 4 november 2019 namens de burgemeester een ontvangstbevestiging gestuurd naar de Goede Zaak. Dit was als reactie op dezelfde brief als die mevrouw [REDACTED] stuurde, maar dan gestuurd door de Goede Zaak namens een groep mensen /tegelijkertijd.

Het uitblijven van de inhoudelijke reactie van de burgemeester is onbehoorlijk. Voor de volledigheid dient vermeldt dat de brief gericht was aan de heer. Crone, die tot 26 augustus 2019 burgemeester van Leeuwarden was. Dat burgemeester Buma de heer Crone opvolgde, doet niet af aan het feit dat hij de brief had dienen te beantwoorden. Immers, het onbeantwoord blijven van brieven vanwege een personeelsswissel zou onredelijk zijn.<sup>10</sup>

Over het nalaten een antwoord te sturen zegt [REDACTED]:

'Ik vind het onfatsoenlijk dat de heer Buma niet op mijn brief heeft gereageerd, ook al was hij toen nog niet zo lang in functie. Als ingezetene van de gemeente Leeuwarden zou ik ook graag antwoord krijgen op een brief die ik stuur, daar heb ik toch ook recht op?'

Een bestuursorgaan dient een verzoek of vraag van een burger binnen een redelijke termijn te beantwoorden. Dat vinden de overheid en de Nationale ombudsman.<sup>11</sup> Wat redelijk is, hangt af van de inhoud van de brief.<sup>12</sup> Volgens de normen van de Nationale ombudsman, zou de brief [REDACTED] binnen twee à drie weken afgehandeld moeten zijn. Mocht afhandelen binnen die termijn niet mogelijk zijn, dan had op zijn minst een behandelingsbericht moeten zijn verstuurd.<sup>13</sup>

De brief was overigens duidelijk niet ter kennisgeving bedoeld, nu [REDACTED] afsloot met:

'Graag verneem ik van u of u instemt met mijn verzoek en of de burgemeester (of een andere gezagsdrager) inderdaad (in functie) afwezig zal zijn bij de intocht'.

Dat de burgemeester, op de ontvangstbevestiging na, niets van zich heeft laten horen, voldoet dan ook niet aan de eisen die worden gesteld aan een behoorlijke afhandeling van correspondentie.

Bovendien, het is gepast dat een burgemeester, wetende van de maatschappelijke discussie over 'Zwarte Piet', op zijn minst luistert naar dat gedeelte van de inwoners van zijn gemeente dat tegen 'Zwarte Piet' is. Door niet eens te antwoorden, geeft de burgemeester het signaal dat hun mening er niet toe doet. Ook door dit nalaten wekt de burgemeester de sfeer van partijdigheid. Dat maakt dat de afwijzing *an sich* onbehoorlijk is jegens cliënten.

<sup>10</sup> Vgl. Nationale ombudsman 27-11-2017, 2017/130 (Uitspraak), m.nt. P.J. Stolk

<sup>11</sup> Nationale ombudsman, rapport van 18 december 1989 in Kamerstuk II 2003-2004, 29362, 16; Zie ook Platform burgeroverheid (een initiatief van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), E-mail gedragslijn voor overheden (2003); Nationale ombudsman, 'Correspondentiewijzer', februari 2014, [https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/infomateriaal/correspondentiewijzer\\_februari\\_2014.pdf](https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/infomateriaal/correspondentiewijzer_februari_2014.pdf).

<sup>12</sup> Voor complexe vraagstukken kan het zo zijn dat er langer wordt gedaan over een antwoord. In dat geval dient wel een behandelings- of een tussenbericht naar de burger te worden gestuurd. Uit zo'n bericht blijkt wanneer de burger antwoord van het bestuursorgaan kan verwachten, Zie noot 11.

<sup>13</sup> Nationale ombudsman, rapport van 18 december 1989 in Kamerstuk II 2003-2004, 29362, 16; Nationale ombudsman, 'Correspondentiewijzer', februari 2014, [https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/infomateriaal/correspondentiewijzer\\_februari\\_2014.pdf](https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/infomateriaal/correspondentiewijzer_februari_2014.pdf).

## 6. Gewenste oplossing

Cliënten zouden graag zien dat de burgemeester excuses maakt over zijn onbehoorlijk handelen (en nalaten).

Naast deze excuses wensen de cliënten een toezegging van de burgemeester dat hij volgend jaar niet aanwezig zal zijn bij de Sinterklaasintoct in functie, met ambtsketting om, en dat hij in die hoedanigheid geen 'Zwarte Pieten' meer zal ontvangen. Kortom, cliënten wensen dat de burgemeester een neutrale houding aanneemt.

## 7. Afsluiting

Om bovengenoemde redenen verzoeken cliënten u deze klacht in behandeling te nemen en gegrond te verklaren.

Hoogachtend,



---

M. Hendrickx  
Advocaat in dienstbetrekking bij het PILP-NJCM



## Bijlage 1 brief aan burgemeester

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief wend ik mij, als inwoner en burger van deze gemeente, tot u met het navolgende.

Zoals u ongetwijfeld weet is er veel discussie over Zwarte Piet. Ook al zijn er (nog) Nederlanders die vinden dat een zwart geschminkte Zwarte Piet bij het Sinterklaasfeest hoort, zijn er steeds meer Nederlanders die daar anders over denken. Het gerechtshof Amsterdam oordeelde op 27 juni 2017 dan ook: <sup>[1]</sup><sub>[SEP]</sub> Het maatschappelijke debat over de (on)wenselijkheid van 'Zwarte Piet' is in beweging en neigt ernaar 'Zwarte Piet' te ontdoen van stereotyperingen die als kwetsend kunnen worden ervaren door groepen in de samenleving.

De meeste tegenstanders van Zwarte Piet vinden dat het om een racistische karikatuur gaat. Of dit racisme nu bedoeld of onbedoeld is: de figuur draagt volgens hen bij aan stereotypering, discriminatie en racisme tegen zwarte mensen. Ook door instanties als het College voor de Rechten van de Mens, de Kinderombudsman en de VN is al kritisch geoordeeld over de figuur Zwarte Piet.

Ook ik vind dat de Zwarte Piet met beledigende en stereotyperende kenmerken geen onderdeel zou horen te zijn van het Sinterklaasfeest. Het Sinterklaasfeest zou voor iedereen moeten zijn en zou vrij moeten zijn van beledigende en discriminerende aspecten.

Veel burgers, waaronder ik zijn van mening dat de overheid, waaronder de gemeente, zich zou horen uit te spreken tegen discriminatie en racisme. De overheid, en daarmee ook de gemeente, zou, indien deze niet publiekelijk afstand heeft genomen van de kwetsende karikatuur Zwarte Piet, op zijn minst neutraal moeten zijn in de discussie erover. Het verstrekken van subsidie aan intochtcomités die nog gebruik maken van een kwetsende variant van Piet is in dat kader een van de punten van discussie.

Het gaat me met deze brief over de aanwezigheid van de burgemeester bij de jaarlijkse intocht. Het is in de meeste gemeenten immers gebruikelijk dat de burgemeester Sinterklaas welkom heet op de dag van de intocht. Door Zwarte Pieten (met beledigende en discriminerende kenmerken) welkom te heten, legitimeert de gemeente een kwetsend gebruik van Zwarte Piet en kiest de gemeente partij in deze discussie.

Dat kan niet de bedoeling zijn. De gemeente dient, zeker in deze gevoelige discussie, neutraliteit uit te stralen.

Heel concreet vraag ik u daarom: niet in de hoedanigheid van burgemeester (of andere gezagsdrager vanuit de gemeente) aanwezig te zijn bij de Sinterklaasintocht zolang Zwarte Pieten (met beledigende en discriminerende kenmerken) onderdeel uitmaken van de intocht.

U bent ook mijn burgemeester en het is ook mijn gemeente. Alhoewel ik het liefst zou willen dat u publiekelijk afstand neemt van Zwarte Piet is dat niet het doel van deze brief. Ik vraag u met deze brief enkel om neutraal te zijn in deze discussie en de schijn van legitimatie van Zwarte Piet door de gemeente te voorkomen.

Graag verneem ik van u of u instemt met mijn verzoek en of de burgemeester (of een andere gezagsdrager) inderdaad (in functie) afwezig zal zijn bij de intocht.



## Bijlage 2

# Gemeente Leeuwarden

Mevr. M. Hendrickx  
PILP-NJCM  
Nieuwe Achtergracht 164  
1018WV Amsterdam

Onderwerp reactie naar aanleiding van uw klacht  
Uw kenmerk  
Ons kenmerk Z225188-2020  
Dienst Veiligheidsdomein  
Sector Juridische en Veiligheidszaken  
Contact [REDACTED]  
WhatsApp  
Bijlagen  
Datum 12 november 2020 11 VERZONDEN 16 NOV. 2020

Geachte mevrouw Hendrickx,

Op 1 juli 2020 heeft u namens uw cliënten [REDACTED] en de stichting Nederland Wordt Beter een klacht ingediend tegen burgemeester Buma van de gemeente Leeuwarden. Deze klacht is door mij ontvangen op 6 juli 2020 en geregistreerd onder kenmerk Z225188-2020. Uw klacht richt zich tegen de volgende twee gedragingen door, dan wel namens, de burgemeester:

1. De burgemeester was in de hoedanigheid van burgemeester / burgervader aanwezig bij de intocht van Sinterklaas met pieten in Leeuwarden op 16 november 2019 en heeft Sinterklaas en de pieten ook welkom geheten. Dit is onbehoorlijk aangezien deze intocht discriminerende en racistische elementen heeft
2. De burgemeester heeft niet gereageerd op de brief van uw cliënt [REDACTED] d.d. 15 november 2019, waarin zij hem verzocht af te zien van aanwezigheid bij de intocht

### Behandeling van uw klachten

Ingevolge artikel 3, lid 4 van de klachtenregeling van de gemeente Leeuwarden wordt een klacht tegen de burgemeester behandeld door de loco-burgemeester. [REDACTED], klachtenbehandelaar van de gemeente, heeft ondersteuning geboden bij het onderzoek en de afhandeling van de klacht. U heeft aan [REDACTED] aangegeven dat de klachtprocedure schriftelijk kan worden afgedaan.

Naast inhoudelijk onderzoek bij de gemeente zelf is er contact opgenomen met de Nationale Ombudsman, dit in verband met de aard en inhoud van uw klacht. De Ombudsman heeft informatie aangeleverd over het onderwerp "klachtenbehandeling bij polariserende onderwerpen", die ik heb betrokken bij de afhandeling van uw eerste klachtonderdeel.

*Beoordeling van uw klachten*

*Klachtonderdeel 1*

Een klacht tegen (een medewerker van) de gemeente richt zich tegen gedragingen en/of communicatie van de gemeente. Er wordt in de klachtprocedure beoordeeld of deze gedragingen of wijze van communicatie onbehoorlijk zijn geweest.

Uw eerste klacht ziet op de aanwezigheid van de burgemeester als ambtsdrager bij de intocht van Sinterklaas in Leeuwarden in 2019. Uw cliënten achten zijn gedragingen "aanwezig zijn en Sint en zwarte pieten ontvangen" onbehoorlijk, omdat zij (de uiterlijke verschijningsvorm van) de figuur zwarte piet kwetsend en racistisch vinden.

Vooropgesteld: Ik vind het oprecht vervelend dat deze gedragingen bij uw cliënten deze negatieve gevoelens oproepen. Ter beoordeling staat echter of de gedragingen *in de huidige maatschappelijke context* als onbehoorlijk moeten worden gekwalificeerd.

Alles afwegende, ben ik van oordeel dat de gedraging van de burgemeester, bestaande uit "aanwezig zijn en Sint en pieten ontvangen bij de Sinterklaasintocht Leeuwarden 2019" niet als onbehoorlijk moet worden gekwalificeerd. Bij dit oordeel heb ik de volgende elementen -in lijn met informatie van de Nationale Ombudsman- meegewogen:

- De activiteit Sinterklaasintocht zelf is in de huidige maatschappelijke context niet onbehoorlijk te noemen. Het betrof een Sinterklaasintocht, hetgeen past binnen het huidige sociaal-maatschappelijke leven;
- De wijze van uitvoering van de activiteit Sinterklaasintocht is ook niet onbehoorlijk te noemen. In uw klacht spreekt u over "beledigende en discriminerende kenmerken" van de zwarte pieten in Leeuwarden. Ik constateer dat de manier waarop de figuur zwarte piet bij de intocht werd uitgebeeld, vrij traditioneel was. Dat maakt echter niet dat de intocht niet op deze manier had mogen plaatsvinden;
- De exacte gedragingen van de burgemeester zijn evenmin onbehoorlijk te noemen. De burgemeester heeft Sinterklaas en de pieten ontvangen, heeft hen verwelkomd met een handdruk, een toespraak en enkele kleine activiteiten, en is met Sint en pieten op de foto gegaan. Dit zijn vrij neutrale gedragingen te noemen.

In uw klacht geeft u een citaat van de burgemeester weer uit een artikel van de Leeuwarder Courant over de intocht: *"Allereerst moet het natuurlijk een feest zijn, de ontvangst van Sinterklaas en de Pieten. En ik vind het een voorrecht dat ik dat mag doen"*.

Ik constateer dat een burgemeester in de keuzes die hij maakt bij zijn aanwezigheid en gedrag in de publieke ruimte, altijd het risico loopt dat hij hiermee bij bepaalde (groepen van) burgers negatieve gevoelens oproept. Dat kan zich op allerlei terreinen en onderwerpen voordoen. Als dat gebeurt, dan mag hij hierop worden aangesproken. U heeft dat met uw klacht ook gedaan.

Echter ben ik van oordeel dat de burgemeester een neutrale positie en rol inneemt als "burgervader" op het moment dat hij Sint en pieten ontvangt. Dat hij daarbij, onder meer blijkens het citaat, positieve uitlatingen doet over de intocht, spreekt vanzelf: de aard van de bijeenkomst en de aanwezigheid als burgervader leent zich -op dat moment dus- niet voor een andere toon of inhoud.

Naast de hierboven beschreven neutrale rol heeft de burgemeester binnen zijn ambt ook een rol als verbinder en facilitator: hij heeft een verantwoordelijkheid in het zorgen dat iedereen in vrijheid zijn mening kan geven, dat mensen erkend en gehoord worden, en dat de verbinding gezocht wordt bij sociaal-maatschappelijke vraagstukken. In deze context maakt de burgemeester demonstraties bij de intocht mogelijk en voert hij gesprekken met het intochtcomité, ook over de ontwikkeling van de figuur zwarte piet en de maatschappelijke discussie die hierbij hoort.

In uw klacht gebruikt u zelf ook de term "neutraal" voor de door u gewenste rol van de burgemeester bij een Sinterklaasintocht met zwarte pieten. Als ik u goed begrijp, dan vult u de term "neutraal" in dit verband in dat de burgemeester zich afzijdig zou moeten houden van de intocht en deze niet bij zou moeten wonen. Ik begrijp deze wens en deze visie. Zoals hiervoor al benoemd, is het onvermijdelijk dat de burgemeester in het publieke deel van zijn functie aanwezig is bij gelegenheden, bedrijven, personen, die bij bepaalde (groepen van) burgers negatieve gevoelens kunnen oproepen. Alleen als er sprake is van een gelegenheid, activiteit, of persoon die in de maatschappelijke context als onbehoorlijk dient te worden gekwalificeerd, dan mag van de burgemeester een afzijdige rol verwacht worden. Ik ben van oordeel dat de Sinterklaasintocht 2019 in Leeuwarden niet onder die categorie valt.

Ik acht deze klacht ongegrond.

#### *Klachtonderdeel 2*

Bij de burgemeester zijn op 4 november 2019 meerdere brieven binnengekomen met (ongeveer) dezelfde tekst en verzoek als de brief van uw cliënt [REDACTED]. Het is mij gebleken dat de Stichting Nederland Wordt Beter een modelbrief op haar website geplaatst had die een ieder kon overnemen en naar zijn of haar eigen gemeente/burgemeester kon sturen.

De briefschrijvers van 4 november hebben een antwoord/ontvangstbevestiging ontvangen van de burgemeester. De brief van uw cliënt kwam wat later, op 15 november, en zij heeft geen antwoord ontvangen. De behandelend ambtenaar heeft niet beseft dat er een antwoord gevraagd/gewenst was. Het feit dat de brief op grotere schaal met een standaardtekst door verschillende afzenders naar de gemeente Leeuwarden (en naar andere gemeenten) is verzonden, heeft hieraan ten grondslag gelegen.

Ik heb de tekst van de brief bekeken en kom tot het oordeel dat het redelijk was dat uw cliënt een antwoord op haar brief verwachtte (al was dat dan niet meer voorafgaand aan de intocht gelukt, die de volgende dag al plaatsvond). De gedraging (niet reageren op de brief) was in die zin onbehoorlijk en deze klacht is dan ook gegrond.

Hieronder vermeld ik een reactie van de burgemeester die mede alsnog een reactie op de brief van [REDACTED] vormt.

*Vervolg*

In uw klacht heeft u aangegeven: "*Cliënten zouden graag zien dat de burgemeester excuses maakt over zijn onbehoorlijk handelen (en nalaten). Naast deze excuses wensen de cliënten een toezegging van de burgemeester dat hij volgend jaar niet aanwezig zal zijn bij de Sinterklaasintocht in functie, met ambtsketting om, en dat hij in die hoedanigheid geen 'Zwarte Pieten' meer zal ontvangen. Kortom, cliënten wensen dat de burgemeester een neutrale houding aanneemt*".

De burgemeester vindt het vervelend dat uw cliënten zijn aanwezigheid bij de Sinterklaasintocht 2019 in Leeuwarden als negatief hebben ervaren. In 2020 zal er vanwege de coronamaatregelen waarschijnlijk geen Sinterklaasintocht in Leeuwarden plaatsvinden. Vanuit oogpunt van transparantie geeft de burgemeester aan dat hij in de toekomst wel weer uitnodigingen zal accepteren om in zijn rol als burgemeester bij Sinterklaasintochten in de gemeente Leeuwarden aanwezig te zijn.

*Nationale ombudsman*

Wanneer u het niet eens bent met de afhandeling van uw klachten, dan kunt u dit melden aan de Nationale Ombudsman, Postbus 93122, 2509AC Den Haag, telefoon 0800-335 5555, of via de website [www.nationaleombudsman.nl](http://www.nationaleombudsman.nl).

Hoogachtend,

burgemeester van Leeuwarden,  
namens deze,



H. de Haan  
loco-burgemeester van Leeuwarden